

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

1ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 12 Οκτωβρίου 2021 με την εξής σύνθεση: Χρήστος Σώκος, Πρόεδρος, Ευαγγελία Μιχολίτση – Εισηγήτρια, Μιχαήλ Διαθεσόπουλος, Μέλη.

Για να εξετάσει την από 2.09.2021 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΑΕΠΠ 1700/3-09-2021 Προδικαστική Προσφυγή του οικονομικού φορέα με «...», με έδρα της επιχείρησης τα ..., οδός ..., αρ. ... (εφεξής η «προσφεύγων»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και

- 1) Της παρεμβαίνουσας εταιρείας ..., που εδρεύει στα ..., νομίμως εκπροσωπούμενης.
- 2) Της παρεμβαίνουσας εταιρείας «...», που εδρεύει στα ..., ΤΚ..., νομίμως εκπροσωπούμενης.
- 3) Της παρεμβαίνουσας εταιρείας «...», που εδρεύει ..., ... Δήμου ... (...), νομίμως εκπροσωπούμενης.
- 4) Του παρεμβαίνοντος «...», κατοίκου ..., οδός ..., αρ. ..., νομίμως εκπροσωπούμενου.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη (απόσπασμα πρακτικού της αρ. 17/2021 συνεδριάσεως του Δ.Σ. της αναθέτουσας αρχής της 23.8.2021) απόφαση κατά το μέρος με το οποίο κρίθηκαν αποδεκτές οι προσφορές των οικονομικών φορέων : 1) ... (για το σύνολο των ομάδων που λαμβάνει μέρος), 2) ... (για τις ομάδες που λαμβάνει μέρος πλην των ειδών της κατηγορίας 4 Άρτος, αρτοσκευάσματα και λοιπά συναφή είδη), 3) ... (για το σύνολο των ομάδων που λαμβάνει μέρος), 4) ... (για το σύνολο των ομάδων που λαμβάνει μέρος) 5) .... (για το σύνολο των ομάδων που λαμβάνει μέρος).

Με τις παρεμβάσεις τους οι παρεμβαίνοντες επιδιώκουν την απόρριψη της προσφυγής και την διατήρηση ισχύος της προσβαλλόμενης απόφασης.

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1.Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί παράβολο ποσού 850,00 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., την από 2.9.2021 πληρωμή στην Τράπεζα ...και την εκτύπωση από τη σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών περί αυτόματης δέσμευσης) με βάση τα επίμαχα είδη της σύμβασης.

2. Επειδή, με την με αρ. ... (αρ. πρωτ. ...) Διακήρυξη προκηρύχθηκε ανοικτή διαδικασία για την επιλογή αναδόχου προμήθειας τροφίμων προϋπολογισμού ευρώ 355.651,35 πλέον ΦΠΑ, με κριτήριο ανάθεσης την συμφερότερη από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής (βλ. 1.3. της διακήρυξης). Προκήρυξη της σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 12.5.2021. Η διακήρυξη αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 14.5.2021 (ΑΔΑΜ ...) και στο ΕΣΗΔΗΣ όπου έλαβε συστημικό αριθμό ....Στον εν θέματι διαγωνισμό συμμετείχαν υποβάλλοντας προσφορά εννέα (9) οικονομικοί φορείς μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα, οι παρεμβαίνοντες και ο .... Σε συνέχεια αποσφράγισης και αξιολόγησης των προσφορών εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση με αρ. 17/2021 συνεδριάσεως του Δ.Σ. της αναθέτουσας αρχής της 23.8.2021. Η ως άνω απόφαση κοινοποιήθηκε προς τους συμμετέχοντες μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 23.8.2021.

3. Επειδή, η υπό εξέταση προσφυγή, ενόψει του αντικειμένου του διαγωνισμού, της συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης, σύμφωνα με το άρθρο 345 παρ. 1 του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 1 του Π.Δ. 39/2017, καθώς και του χρόνου δημοσίευσης της Διακήρυξης, σύμφωνα με τα άρθρα 5 περ. β), 61 παρ. 1, 376 και 379 παρ. 7 του Ν. 4412/2016, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Βιβλίου IV του Ν. 4412/2016 και στην καθ' ύλην και κατά χρόνο αρμοδιότητα της Α.Ε.Π.Π.

4. Επειδή, η προσφυγή έχει κατατεθεί εμπροθέσμως, σύμφωνα με το άρθρο 361 παρ. 1 περ. γ του Ν. 4412/2016 και το άρθρο 4 παρ. 1 περ. α) του

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

Π.Δ. 39/2017, καθώς η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στις 23.8.2021 και η προσφυγή υπεβλήθη στις 2.9.2021.

5. Επειδή, μετ' εννόμου συμφέροντος ασκείται η προδικαστική προσφυγή από οικονομικό φορέα, ο οποίος ευλόγως επιδιώκει να αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης όσον αφορά επιμέρους τμήματα αυτής, στα οποία έχει συνυποβάλει προσφορά με τον κατά περίπτωση οικονομικό φορέα κατά της προσφοράς του οποίου στρέφεται (C-54/18 Cooperativa Animazione Valdocco Soc. Coop.soc. Impresa Sociale Onlus κατά Consorzio Intercomunale Servizi Sociali di Pinerolo).

6. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της ως άνω προσφυγής προς όλους τους ενδιαφερόμενους συμμετέχοντες, μέσω του συστήματος επικοινωνίας του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, στις 3.9.2021.

7. Επειδή, στις 9.9.2021 υπέβαλε την παρέμβασή του ο οικονομικός φορέας «...», στις 12.9.2021 ο «...», στις 13.9.2021 οι «...» και «...», όλοι μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, ήτοι εμπροθέσμως, από οικονομικούς φορείς με πρόδηλο έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτως. Επισημαίνεται, ότι οι παρεμβάσεις (πλην της παρέμβασης της «...») κοινοποιήθηκαν στην προσφεύγουσα μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ στις 13.9.2021.

8. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή απέστειλε τις απόψεις της επί της προσφυγής στις 16.9.2021 μέσω της λειτουργικότητας «επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ, τις οποίες κοινοποίησε αυθημερόν προς τον προσφεύγοντα με τον αυτό τρόπο. Επί των απόψεων υπέβαλε ο προσφεύγων μέσω της «επικοινωνίας» υπόμνημα στις 7.10.2021, ήτοι εκπροθέσμως και ως εκ τούτου το υποβληθέν υπόμνημα δεν λαμβάνεται υπόψη ως απαραδέκτως ασκηθέν.

9. Επειδή, με τον πρώτο λόγο προσφυγής ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι με την προσφορά του ο οικονομικός φορέας «...», έχει υποβάλει έγγραφα που φέρουν άκυρη ψηφιακή υπογραφή και ως εκ τούτου έπρεπε να έχει απορριφθεί αυτόματα η οικεία προσφορά, ήτοι υποστηρίζει ότι παρανόμως η αναθέτουσα αρχή αιτήθηκε – μεταξύ άλλων - εφαρμόζοντας την διάταξη του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 την επανυποβολή των επίμαχων εγγράφων. Τόσο η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις όσο και ο παρεμβαίνων ως άνω

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

οικονομικός φορέας υποστηρίζουν ότι όλα τα έγγραφα είχαν υποβληθεί ενώ όσον αφορά τα δύο επίμαχα (επιστολή συμμετοχής και υπεύθυνη δήλωση περί μη διακοπής εργασιών δεν κατέστη εφικτός ο έλεγχος της ηλεκτρονικής υπογραφής και εξ αυτού του λόγου – επειδή ως αναφέρει η αναθέτουσα αρχή από τα λοιπά έγγραφα προέκυπτε ότι διέθετε ο οικονομικός φορέας προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή – ακολουθήθηκε η νόμιμη διαδικασία περί αναζήτησης διευκρινίσεων. Εξάλλου, η αναθέτουσα επισημαίνει ότι υπήρχε και έτερη μη ουσιώδης πλημμέλεια στην προσφορά του εν λόγω υποψηφίου, όπως και στην προσφορά του προσφεύγοντος – γεγονός που επισημαίνει και ο παρεμβαίνων – αλλά δεδομένης της ποσότητας των προς προμήθεια προϊόντων που δημιουργούσε το έρεισμα για σφάλματα εκ παραδρομής, ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες στα πλαίσια της ίσης μεταχείρισης η παροχή διευκρινίσεων με σκοπό τη διάσωση των προσφορών.

10.Επειδή, η διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί το κανονιστικό πλαίσιο του διαγωνισμού (Ε.Α. ΣΤΕ 352/2016) και ως κανονιστική πράξη, δεσμεύει με τους όρους της, τόσο τους τρίτους προς τους οποίους απευθύνεται, όσο και το ίδιο το νομικό πρόσωπο που προκηρύσσει τον σχετικό διαγωνισμό, το οποίο υποχρεούται εφεξής και μέχρι τέλους της διαδικασίας του διαγωνισμού να εφαρμόζει τα όσα ορίζονται σε αυτή (βλ. ενδεικτικά Πράξεις VI Τμήματος ΕλΣυν 181/2006, 31/2003, 105/2003, 294/2010, 224, 78/2007, 19/2005 κ.ά.). Ταυτόχρονα, επιβάλλεται να προσδιορίζονται επακριβώς σε αυτήν τα προς συμμετοχή στον διαγωνισμό απαιτούμενα προσόντα και τα υποβλητέα, κατά την κατάθεση της προσφοράς δικαιολογητικά και λοιπά στοιχεία. Άλλωστε, η αρχή της δεσμευτικότητας της διακήρυξης κατοχυρώνεται και στο ενωσιακό δίκαιο, αφού κάθε απόκλιση από τους όρους αυτής αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας των διαγωνιζομένων (βλ. Πράξη VI Τμήματος ΕλΣυν 70/2006). Σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιοκτικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Όπως, δε, παγίως γίνεται δεκτό, οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης στους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν στις αναθέτουσες αρχές να διατυπώνουν τους όρους διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης στην προκήρυξη του διαγωνισμού με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία, κατά τρόπο ώστε αφενός να παρέχουν σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και επιδεικνύοντες τη συνήθη επιμέλεια διαγωνιζομένους τη δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενο των όρων αυτών και να τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο, αφετέρου, να καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό έλεγχο του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα τιθέμενα κριτήρια (Ε.Σ Κλ.Ε 157/2017, Τμ. VI 2452/2012, 1643/2014, 6869/2015, 261/2017, βλ. και ΔΕΚ απόφαση της 18.10.2001, C-19/2000, SIAC ConstrucionLtd, σκέψεις 41 έως 44, απόφαση της 29.4.2004, C-496/1999 Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta, σκέψη 111, απόφαση της 10.5.2012, C-368/10, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών σκ. 109 επ.). Άλλωστε, όπως παγίως έχει κριθεί, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως και η υποχρέωση διαφάνειας απαγορεύουν στην αναθέτουσα αρχή να απορρίψει προσφορά στηριζόμενη σε λόγους οι οποίοι δεν προβλέπονται στην οικεία προκήρυξη (βλ., C-278/14, SCEnterpriseFocusedSolutionsSRL ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 28, και απόφαση Medipac—Καζαντζίδης, C-6/05, EU:C:2007:337, σκέψη 54). Υπό αυτό το πρίσμα συνάγεται ότι η αυστηρότητα της εφαρμογής της διακήρυξης προϋποθέτει την σαφήνεια των όρων αυτής καθώς η παραβίαση αμφίσημων όρων δεν οδηγεί αναγκαστικά στον αποκλεισμό διαγωνιζόμενου αν δεν ευθύνεται ο ίδιος για την παρερμηνεία των υποχρεώσεών του (Συμβάσεις Δημοσίων Έργων Χρ. Μητκίδης, 2009, σελ. 87 επ.). Τούτο, διότι η ερμηνεία των όρων των εγγράφων της σύμβασης δεν μπορεί να γίνεται εις βάρος του καλόπιστου διαγωνιζόμενου, εφόσον η Διοίκηση ήταν αυτή που όφειλε να εκφραστεί σαφέστερα (ΕφΑθ 1959/1970 Αρμ. 1970 σελ. 1111, ΕφΘεσ 501/1987 ΕΔημΕργ 1990/1, σελ. 84, Α. Τάχος, Ελληνικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδ. θ', σελ. 776).

11. Επειδή, ο τρόπος συντάξεως των προσφορών στα πλαίσια των δημοσίων διαγωνισμών διέπεται από την αρχή της τυπικότητας, η οποία

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

αποσκοπεί στην εξασφάλιση αφενός της τηρήσεως των αρχών του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και του ίσου μέτρου κρίσεως αφετέρου της ανάγκης ευχερούς συγκρίσεως των προσφορών μεταξύ τους καθώς και στην αποφυγή του κινδύνου αλλοιώσεως αυτών (ΣΤΕ127/2015, 1971/2013, 194/2011, 804/2010, 3084/2008, 1895/2007, 3769/2003, ΕΑ 860, 689/2011, 1008/2009, 817/2008). Επίσης, όπως προαναφέρθηκε, σκοπός της ενιαίας εφαρμογής των όρων της διακήρυξης και της τήρησης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, είναι η διαμόρφωση ενός ασφαλούς δικαιικού πλαισίου, εντός του οποίου θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός και η αποφυγή αδικαιολόγητων αιφνιδιασμών των εν δυνάμει υποψηφίων, οι οποίοι σε κάθε στάδιο της διαγωνιστικής διαδικασίας θα εκκινούν από μία κοινή αφετηρία, θα γνωρίζουν εκ των προτέρων ασφαλώς και με ακρίβεια τις προβλεπόμενες διαδικασίες και θα έχουν ίσες ευκαιρίες συμμετοχής, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.

12. Επειδή, σύμφωνα με πάγια νομολογία, ενόψει της αρχής της τυπικότητας, που, όπως προαναφέρθηκε, διέπει τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων, η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να καλεί τους προμηθευτές να συμπληρώσουν τα νομίμως, καταρχήν, υποβληθέντα δικαιολογητικά ή να παρέχουν σχετικές διευκρινίσεις αλλά όχι να αναπληρώσουν μη υποβληθέντα ή μη νομίμως υποβληθέντα δικαιολογητικά (ΣΤΕ 2454/09, ΕΑ ΣΤΕ 457, 364/09, 738/09, 180/09, 567/08, 3075/08, 307/07, ΔΕΦΑΘ 271/2011). Περαιτέρω, μια προσφορά δεν δύναται να τροποποιηθεί μετά την κατάθεσή της, είτε κατόπιν πρωτοβουλίας της αναθέτουσας αρχής είτε του προσφέροντος (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31), ή να αντικατασταθεί με νέα (βλ. αποφάσεις της 29ης Μαρτίου 2012, SAG ELV Slovensko κ.λπ., C- 599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36) οπότε οιαδήποτε ερώτηση προς διευκρίνιση μπορεί μόνο να έχει ως αποτέλεσμα την άρση κάποιας ασάφειας και όχι την τροποποίηση της εν θέματι προσφοράς (βλ. σχετικές αποφάσεις της 11ης Μαΐου 2017, ArchusandGama, C-131/2016, της 29ης Μαρτίου 2012,

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

SAGELVSlovensko κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 40, της 10ης Οκτωβρίου 2013, Manova, C- 336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 36).

13. Επειδή, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης που καταρτίζεται μετά τη διενέργεια του διαγωνισμού, είτε κατά το στάδιο της εκτέλεσης αυτής, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία και επάγεται ακυρότητα (βλ. IV Τμήμα ΕλΣυν 70/2003, 105/2002, 78/2001, 4/2001, 85/2000).

14. Επειδή, δεδομένης της ηλεκτρονικής διενέργειας του διαγωνισμού, ως τρόπος υποβολής της προσφοράς, ανεξαρτήτως εάν η μη υποβολή – εγκαίρως ή προσηκόντως – φυσικού φακέλου, που έχει παρακολουθηματικό χαρακτήρα, κατά τις οικείες κανονιστικές διατάξεις επιφέρει την απόρριψη της προσφοράς.

15. Επειδή, το άρθρο 2.4.2.1. προβλέπει «...Για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της Υ.Α. 56902/215 “Τεχνικές λεπτομέρειες και διαδικασίες λειτουργίας του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ)» (ΦΕΚ Β 1924/02.06.2017) και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας την διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 της ίδιας Υ.Α..

Στην περίπτωση υποβολής προσφορών από αλλοδαπούς οικονομικούς φορείς, δεν έχουν την υποχρέωση να υπογράψουν τα δικαιολογητικά του παρόντος με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής, αλλά μπορεί να τα αυθεντικοποιούν με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο, εφόσον στη χώρα προέλευσής τους δεν είναι υποχρεωτική η χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Στις περιπτώσεις αυτές η προσφορά συνοδεύεται μευπεύθυνη δήλωση, στην οποία δηλώνεται ότι, στη χώρα προέλευσης δεν προβλέπεται η χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ή ότι, στη χώρα προέλευσης δεν είναι υποχρεωτική

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

η χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Η υπεύθυνη δήλωση του προηγούμενου εδαφίου φέρει υπογραφή έως και δέκα (10) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών.»

16. Επειδή από το οικείο κανονιστικό πλαίσιο συνάγεται ότι: α) ως «ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται ένα σύνολο δεδομένων σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας, ενώ ως «ψηφιακή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή» νοείται εκείνη που συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα και είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του, έχει δημιουργηθεί με μέσα που ο υπογράφων μπορεί να διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται, με τρόπο ώστε να μπορεί να εντοπισθεί επακόλουθη αλλοίωση των δεδομένων, β) για τη δημιουργία ψηφιακής υπογραφής απαιτείται ο υπογράφων να κατέχει διατεταγμένο υλικό ή λογισμικό που χρησιμοποιείται για την εφαρμογή των «δεδομένων δημιουργίας της υπογραφής», για την επαλήθευση των οποίων απαιτείται η χρήση των «δεδομένων επαλήθευσης υπογραφής» (κώδικες ή δημόσια κρυπτογραφικά κλειδιά) και η έκδοση ηλεκτρονικής Βεβαίωσης, ήτοι ψηφιακού πιστοποιητικού που συνδέει μονοσήμαντα τα «δεδομένα επαλήθευσης μιας υπογραφής» (ή δημόσιο κλειδί) με ένα συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο και επιβεβαιώνει την ταυτότητα του, εξασφαλίζει τη γνησιότητα του υπογραφόμενου κατ' αυτόν τον τρόπο εγγράφου, την ακεραιότητά του, την εμπιστευτικότητα και τη μη αποποίηση της ευθύνης του υπογράφοντος, γ) η ψηφιακή υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, ήτοι ηλεκτρονική βεβαίωση που εκδίδεται από «πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης» και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής, ήτοι από διάταξη που διασφαλίζει, αφενός ότι τα δεδομένα δημιουργίας υπογραφής που χρησιμοποιήθηκαν είναι κατ' ουσίαν μοναδικά και απόρρητα και δεν μπορούν με εύλογη βεβαιότητα να αντληθούν από αλλού, ενώ προστατεύονται αποτελεσματικά από το νομίμως υπογράφοντα κατά της χρησιμοποίησής τους από τρίτους και αφετέρου ότι η υπογραφή προστατεύεται από πλαστογραφία με τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής, τόσο κατά το

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

ουσιαστικό όσο και κατά το δικονομικό δίκαιο, ενώ συνιστά μέθοδο απόδειξης της γνησιότητας του ηλεκτρονικού εγγράφου. Επομένως, τα ηλεκτρονικά έγγραφα που φέρουν ασφαλή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή εξομοιώνονται, από πλευράς έννομων συνεπειών, πλήρως, με τα ιδιοχείρως υπογεγραμμένα έγγραφα και αναπτύσσουν αυξημένη αποδεικτική δύναμη (άρθρο 445 ΚΠολΔ) και, εφόσον η γνησιότητα του περιεχομένου τους δεν αμφισβητείται, αποτελούν πλήρη απόδειξη ότι η δήλωση που περιέχουν προέρχεται από τον ψηφιακώς υπογράφοντα δ) τα πιστοποιητικά δημιουργίας ψηφιακής υπογραφής που έχουν εκδοθεί από φορέα παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στους καλυπτόμενους από τη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ηλεκτρονική υπογραφή τομείς, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τις αντίστοιχες υπηρεσίες πιστοποίησης, που παρέχονται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, τα δε προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία συνάδουν με την κείμενη νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συνεπάγονται τις ίδιες έννομες συνέπειες με τα αντίστοιχα προϊόντα ψηφιακής υπογραφής, τα οποία προέρχονται από την Ελλάδα. ε) ηλεκτρονικό έγγραφο είναι το σύνολο των δεδομένων, τα οποία, αφού εγγραφούν στο μαγνητικό δίσκο ενός Η/γ, αποτυπώνονται στη συνέχεια, κατά τρόπο αναγνώσιμο από τον άνθρωπο, στην οθόνη του Η/Υ ή εκτυπώνονται στον προσαρτημένο εκτυπωτή (print - out) και αποτελούν απεικόνιση της εγγραφής που έχει καταχωρηθεί στη μαγνητική επιφάνεια του σκληρού δίσκου του Η/Υ.

Ως εκ τούτου, το εκτύπωμα (print - out) ενός ηλεκτρονικού εγγράφου αποτελεί το πρωτογενές ηλεκτρονικό έγγραφο (ΑΠ 35/2011, 570/2010, 441 /2007, 1094/2006, 902/2006, 578/2005). Συνεπώς, έγγραφα που εκδίδονται ηλεκτρονικά, με χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής (ψηφιακής) υπογραφής που πληροί τις απαιτήσεις της Οδηγίας 99/93/ΕΚ, θεωρούνται νομίμως υπογεγραμμένα, έχουν δε την ίδια νομική και αποδεικτική ισχύ με τα έγγραφα που φέρουν ιδιόχειρη υπογραφή και έχουν ισχύ πρωτοτύπου με την έκδοσή τους και μόνο, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε επικύρωση τους (βλ. ΔεφΘεσ/νίκης 26/2020, Ελ. Συν 1739/2016 Μείζων Σύμβαση).

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

17. Επειδή, εν προκειμένω, ως άλλωστε συνομολογεί ο παρεμβαίνωντα επίμαχα ηλεκτρονικά υποβληθέντα έγγραφα φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή όπου εμφανίζεται η ένδειξη «Atleastonesignatureisinvalid», ήτοι «Τουλάχιστον μία υπογραφή δεν είναι έγκυρη» και «πατώντας» με τον κέρσορα την ορατή υπογραφή και εν συνεχεία το παράθυρο «ValidateSignature» υπάρχει το εξής κείμενο «Error during signature verification. Signature contains incorrect, unrecognised, corrupted or suspicious data. Support information SignDict/Contents illegal data», ήτοι σε αποσπασματική απόδοση «Σφάλμα κατά την επικύρωση της υπογραφής, Η υπογραφή περιλαμβάνει λανθασμένα, μη αναγνωρίσιμα, κατεστραμμένα ή ύποπτα δεδομένα...» ενώ αντίστοιχα «πατώντας» στην επιλογή «Showsignatureproperties» αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι η ταυτότητα του υπογράφοντος δεν έχει ακόμη επικυρωθεί. Επομένως, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις έγκυρης ψηφιακής υπογραφής και ως εκ τούτου, τα έγγραφα φέρονται ως μη νομίμως υποβληθέντα.

18. Επειδή, δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει, όταν το διοικητικό όργανο, εφόσον διαπιστώσει ότι συντρέχουν οι προβλεπόμενες από τους κανόνες δικαίου πραγματικές ή νομικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, είναι υποχρεωμένο να εκδώσει διοικητική πράξη που περιέχει ορισμένη ατομική ρύθμιση, την οποία προκαθορίζουν οι κανόνες αυτοί (Επαμεινώνδας Π. Σπηλιωτόπουλος, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου, Νομική Βιβλιοθήκη, 2017, 1ος τόμος, 15η έκδοση σελ. 138). Συνεπώς, αν η δημόσια διοίκηση δεν ενεργήσει – όταν ο νόμος απαιτεί ενέργεια- παρανομεί (Α. Ι. Τάχος, Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 5η έκδοση, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 1996, σελ. 319).

19. Επειδή, οι γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου, ως της χρηστής διοίκησης, και, της αναλογικότητας, αλλά και της επιείκειας έχουν εφαρμογή κατά την ενάσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Αναθέτουσας Αρχής, ήτοι της νομικής δυνατότητας της διοίκησης να επιλέγει ανάμεσα σε διάφορες εξίσου νόμιμες λύσεις, μία απόφαση δηλαδή για το εάν, τότε και πώς της διοικητικής δράσης (Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Αθήνα-Κομοτηνή 2004, σ. 191). Η, δε, ρητή πρόβλεψη στην διακήρυξη περί του τρόπου υπογραφής των εγγράφων ημεδαπών υποψηφίων, που υποβάλλονται ηλεκτρονικά δημιουργεί – με βάση της αρχή της τυπικότητας -

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

δέσμια αρμοδιότητα της αναθέτουσας αρχής να απορρίψει προσφορά που παραβιάζει τον σχετικό όρο.

20. Επειδή, το άρθρο 3.1. (παρ. 3.1.1.) της διακήρυξης αναφέρει μεταξύ άλλων «*Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα έγγραφα ή δικαιολογητικά που έχουν υποβληθεί, ή να διευκρινίσουν το περιεχόμενο της τεχνικής ή οικονομικής προσφοράς τους, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ν. 4412/2016*». Ωστόσο, ανεξαρτήτως καταρχήν της αναφερόμενης επιλογής της αναθέτουσας περί μη συμπερίληψης του άρθρου στην τροποποιηθείσα με τον Ν. 4782/2021 και ήδη ισχύουσα κατά τον χρόνο δημοσίευσης της διακήρυξης μορφή, *σε κάθε περίπτωση, εφόσον και κατ' αρ. 2.4.6. απορρίπτεται μεταξύ άλλων προσφορά «θ) η οποία παρουσιάζει ελλείψεις ως προς τα δικαιολογητικά που ζητούνται από τα έγγραφα της παρούσης διακήρυξης και αποκλίσεις ως προς τους όρους και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύμβασης*» προκύπτει ότι δεν είναι θεμιτή η διόρθωση προσφοράς κατά τρόπο που να τροποποιείται αυτή ουσιωδώς, αφ' ης στιγμής υποβάλλεται εκ νέου έγγραφο, το οποίο δεν έφερε έγκυρη ψηφιακή υπογραφή κατά τις επιταγές της διακήρυξης και ως εκ τούτου δεν ήταν νόμιμα υποβληθέν. Επομένως, αλυσιτελώς προβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή ότι και έτερα σφάλματα διορθώθηκαν κατ' εφαρμογή του αρ. 102 του Ν. 4412/2016 δεδομένου ότι λόγω του όγκου των προς προσφορά ειδών, ήταν εύλογες οι παραδρομές, καθώς η δυσκολία υποβολής προσφοράς, εφόσον οι όροι της διακήρυξης είναι σαφείς, δεν δύναται να αίρει την εφαρμογή της τυπικότητας ως έκφανση της αρχής της νομιμότητας, που διέπει τις διαγωνιστικές διαδικασίες. Περαιτέρω, σε κάθε περίπτωση, δεν δύναται να προβαίνει σε διενέργεια πράξεων που δεν έχουν έρεισμα στον νόμο με την επίκληση της ίσης μεταχείρισης, καθώς παγίως έχει κριθεί ότι δεν υπάρχει ισότητα στην παρανομία (πρβλ. ΣτΕ 705, 706 /2021).

21. Επειδή, με τον δεύτερο λόγο ο προσφεύγων βάλλει κατά της προσφοράς της εταιρείας «...», με την αιτιολογία δεν είχε αρχικώς υποβάλει το συνοδευτικό έγγραφο της έντυπης προσφοράς, το οποίο υπέβαλε εκ των υστέρων κατόπιν αιτήματος της αναθέτουσας αρχής κατ' εφαρμογή του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016, ενώ – ως διατείνεται ο προσφεύγων - θα έπρεπε να έχει εκ προοιμίου απορριφθεί κατά δέσμια αρμοδιότητα της

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

αναθέτουσας. Επί του εν θέματος λόγου, η αναθέτουσα αρχή υποστηρίζει ότι έπραξε τα νόμιμα, εκτιμώντας ότι δεν πρόκειται για επί ποινή αποκλεισμού έγγραφο, ενώ και η παρεμβαίνουσα «...», αναφέρει ότι η φράση «επί ποινή αποκλεισμού» που περιλαμβάνεται στο αρ. 2.4.2.5. αφορά τον φυσικό φάκελο και όχι το διαβιβαστικό έγγραφο, η παράλειψη υποβολής του οποίου ουδόλως δύναται να αλλοιώσει την υποβληθείσα προσφορά.

22. Επειδή, το άρθρο 2.4.2.5. της διακήρυξης αναφέρει «.....[...].ΠΡΟΣΟΧΗ: Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνωστοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται, επί ποινή αποκλεισμού, από τον οικονομικό φορέα στηναναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, με διαβιβαστικό εκτός τουφακέλου έντυπης προσφοράς, όπου θα αναφέρονται αναλυτικά τα στοιχεία της ηλεκτρονικήςπροσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή, σύμφωνα με τις διατάξειςτου άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999 "Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας", όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 4250/2014, πλην των εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή.....[...]. Σε συνδυασμό, δε, με το περιεχόμενο του άρθρου 2.4.6. (ιδίως περ. θ, βλ. σκ20), καθιστά υποχρεωτική και την υποβολή του διαβιβαστικού εγγράφου, που πρέπει, άλλωστε, να φέρει πολύ συγκεκριμένο περιεχόμενο, προφανώς προς διευκόλυνση ελέγχου του έντυπου φακέλου. Ουδόλως, δε, προκύπτει από την σύνταξη του σχετικού άρθρου ότι η έκφραση «επί ποινή αποκλεισμού» αφορά μόνο στην υποβολή του έντυπου φακέλου και όχι και στον τρόπο υποβολής αυτού άλλως και στην υποβολή του επίμαχου διαβιβαστικού, η αναφορά του οποίου, για λόγους έμφασης παρίσταται με μεγαλύτερη γραμματοσειρά στην αναρτημένη στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού διακήρυξη. Κατά λοιπά ως προς την δυνατότητα ή μη εφαρμογής του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 ισχύουν *mutatedmutandis* τα κριθέντα υπό σκέψεις 18-20 ανωτέρω. Επομένως και ο δεύτερος λόγος προσφυγής κρίνεται βάσιμος, οι, δε, ισχυρισμοί της παρεμβαίνουσας που ερείδονται επί της ικανοποίησης του δημοσίου συμφέροντος, εφόσον η προσφορά της είναι η οικονομικάσυμφερότερη, προβάλλονται απαραδέκτως ως εκ συμφέροντος τρίτου.

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

23. Επειδή, με τον τρίτο λόγο η προσφυγή στρέφεται κατά της προσφοράς του οικονομικού φορέα «...», ο οποίος για σειρά ευαλλοίωτων προϊόντων ζωικής προέλευσης ως αναφέρει ο προσφεύγων δεν διαθέτει το απαραίτητο μέσο μεταφοράς, ήτοι αυτοκίνητο – ψυγείο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (βλ. σελ. 86,87 της διακήρυξης, Κανονισμοί (ΕΚ) 852 και 853/2004). Η αναθέτουσα για έξι προϊόντα συνομολογεί, κατατάσσοντάς στα ιδιαίτερα ευπαθή (Μαργαρίνη χαρτί, Μαργαρίνη σκαφάκιςυσκ. 250 γραμ., Γαλοτύρι, Γαλοπούλα για τόστ, Τυρί γκούντα και Τυρί ένταμ.), ενώ για τα λοιπά αναφέρει ότι εφόσον δεν είναι ιδιαίτερα ευπαθή και ναι μεν συντηρούνται αλλά δεν πωλούνται από το ψυγείο, λαμβάνοντας υπόψη και τον μικρό χρόνο μεταφοράς τους, δεν απαιτείται όχημα – ψυγείο.

24. Επειδή, η διακήρυξη αναφέρει στις σελ. 86 και 87 στο τέλος πολλών κατηγοριών τροφίμων, όχι απαραίτητα ζωικών, *«Απαραίτητα η μεταφορά όλων των ευπαθών προϊόντων να πραγματοποιείται με αυτοκίνητο ψυγείο του προμηθευτή και του οποίου η θερμοκρασία να είναι ελεγχόμενη, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις»*. Ως άλλωστε προκύπτει από την οικεία προσφορά, η σχετική άδεια οχήματος μεταφοράς αναφέρει για μεταφορά *«ΤΥΠΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΠΟΥ ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ»* με την προϋπόθεση και μόνο για τον σκοπό αυτό και θα τηρούνται οι όροι υγιεινής και καθαριότητας». Δεδομένου, ότι η αναθέτουσα αρχή προβαίνει σε διαχωρισμό που δεν υφίσταται στην διακήρυξη μεταξύ ευπαθών και ιδιαίτερα ευπαθών και περαιτέρω συνομολογεί ότι και για αυτά που δεν υπάγονται στα έξι προϊόντα που θεωρεί ιδιαίτερα ευπαθή απαιτείται συντήρηση αλλά δεν πωλούνται από το ψυγείο, εν τοις πράγμασι συνομολογεί την βασιμότητα του εν θέματι λόγου προσφυγής, καθώς σε κάθε περίπτωση, η συντήρηση σε συγκεκριμένες συνθήκες, δεν καλύπτεται από τον όχημα που έχει καταδείξει με την προσφορά του ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας, χωρίς να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι η αναθέτουσα αρχή στηρίζει την άποψή της αυτή και στην υπόθεση ότι δεν πρόκειται για μεταφορά με μεγάλη απόσταση, γεγονός που δεν αποτελεί συνιστώσα της τιθέμενης τεχνικής προδιαγραφής, η οποία δεν πληρούται κατά παράβαση του άρθρου 2.4.6.της διακήρυξης. Επομένως, και ο τρίτος λόγος προσφυγής κρίνεται βάσιμος.

25. Επειδή, με τον τέταρτο λόγο προσφυγής υποστηρίζει ο προσφεύγων ότι η παρεμβαίνουσα ...έπρεπε να έχει απορριφθεί, καθώς

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

υπέβαλε εγγυητική ποσού μικρότερου από αυτή που αναλογεί στην προσφορά της. Όντως, δεδομένης της υποβολής προσφοράς για τα είδη 13-16, 24-25, 110-145, 167-170, 179-180, 262-296 συνολικής προϋπολογισθείσας δαπάνης ευρώ 20.339,90 πλέον ΦΠΑ, το ορθό ποσό της εγγύησης συμμετοχής ανέρχεται σε 406,80 ευρώ με βάση το άρθρο 2.2.2.1. της διακήρυξης που ορίζει το οικείο ποσοστό σε 2% επί της συνολικής εν τοις πράγμασι προϋπολογισθείσας δαπάνης για τα είδη που προσφέρει έκαστος συμμετέχων. Ωστόσο, ο συγκεκριμένος υποψήφιος, υπέβαλε Γραμμάτιο Σύστασης Παρακαταθήκης ποσού ευρώ 281,22 ευρώ, το οποίο κλήθηκε από την αναθέτουσα αρχή να συμπληρώσει κατά το υπολειπόμενο ποσό των 125,58 ευρώ, όπερ και έπραξε. Η, δε, αναθέτουσα αρχή προβάλλει ότι καλόπιστα και τηρώντας την ίση μεταχείριση ζήτησε την άρση ασάφειας προσφοράς που ήταν εύκολα διαγιγνώσιμη επικαλούμενη σχετική νομολογία (ΠΕΚ Τ-211/02, Tideland Επιτροπής, σκ. 37, ΓεΔΕΕΤ-195/08, Antwerpse/Επιτροπής, σκ. 56, ΔΕΕ C387/14, Esaproject, σκ. 40, 44). Ωστόσο, εν προκειμένω, ουδεμία ασάφεια υφίσταται, ο όρος, δε, «για την έγκυρη συμμετοχή στη διαδικασία...κατατίθεται ...εγγυητική επιστολή συμμετοχής, το ύψος της οποίας ανέρχεται τουλάχιστον σε ποσοστό 2% επί της συνολικής ή της αθροιστικά αναλογικά προϋπολογισθείσας δαπάνης άνευ ΦΠΑ για τα είδη (γραμμές – τμήματα) στα οποία συμμετέχει ο οικονομικός φορέας στο διαγωνισμό ...[.].», καθιστά σαφή την υποχρεωτικότητα της κατάθεσης εγγύησης συγκεκριμένου ποσού επί ποινή απαραδέκτου της προσφοράς. Ως εκ τούτου, ως προς την διαδικασία συμπλήρωσης κατ' εφαρμογή του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016 ισχύουν τα κριθέντα υπό σκέψεις 18-20 ανωτέρω (βλ. και Δεφαν 10/2019). Σε κάθε περίπτωση, αβασίμως προβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή ισχυρισμός περί έλλειψης εννόμου συμφέροντος του προσφεύγοντος λόγω συμπλήρωσης και της δικής του προσφοράς με υποβολή εγγράφου μετά από αίτημα της αναθέτουσας αρχής, εφόσον δεν πρόκειται για ταυτότητα νομικών και πραγματικών δεδομένων ώστε να γενάται ζήτημα ενιαίου μέτρου κρίσης και έλλειψη (ηθικού) εννόμου συμφέροντος (πρβλ. ΕΑ ΣΤΕ 174/2016, 44/2014, 106/2013, 274/2012, 380/2012, 671/2011, 1156, 329/2010, 246/2009, 246/2009 κλπ, βλ. και Φ. Αρναούτογλου, «Η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων του ν. 3886/2010», 2η

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, παρ. 141, σελ. 100 και παρ. 368, σελ. 230).

26. Επειδή, με τον τελευταίο λόγο, ο προσφεύγων προσάπτει στον οικονομικό φορέα «...» ότι δεν έχει προσκομίσει το σύνολο των εγγράφων που όφειλε εντός του έντυπου φακέλου. Η αναθέτουσα αντικρούει τον ισχυρισμό ως αόριστο και ως εκ τούτου απαράδεκτο και η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι μόνο την εγγυητική όφειλε να υποβάλει – συνομολογώντας εμμέσως ότι δεν έχει υποβάλει έτερο έγγραφο – καθώς τα λοιπά έγγραφα έφεραν ψηφιακή υπογραφή ή για τα ιδιωτικά έγγραφα έχει συνυποβληθεί υπεύθυνη δήλωση.

27. Επειδή, ο όρος 2.4.2.5. της διακήρυξης ορίζει τα εξής «[.]ΠΡΟΣΟΧΗ: Εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται, επί ποινή αποκλεισμού, από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, με διαβιβαστικό εκτός του φακέλου έντυπης προσφοράς, όπου θα αναφέρονται αναλυτικά τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 παρ. 2 του ν. 2690/1999 "Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας", όπως τροποποιήθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 του ν. 4250/2014, πλην των εγγράφων που φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι, ενδεικτικά, η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν ηλεκτρονική υπογραφή, τα ΦΕΚ, τα τεχνικά φυλλάδια και όσα προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται σε αντίγραφα των πρωτοτύπων.

Επίσης δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή ιδιωτικά έγγραφα, εφόσον έχει συνυποβληθεί ηλεκτρονικά υπεύθυνη δήλωση του Ν. 1599/86 ηλεκτρονικά υπογεγραμμένη, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει ηλεκτρονική υπογραφή μετά την έναρξη διαδικασίας σύναψης της σύμβασης.

Αριθμός απόφασης: 1644/2021

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά την διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν σε έντυπη μορφή και σε εύλογη προθεσμία όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά και στοιχεία που έχουν υποβάλει ηλεκτρονικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας». Από την επισκόπηση του φακέλου επιβεβαιώνεται καταρχήν η ορθότητα του ισχυρισμού της παρεμβαίνουσας, ότι δηλαδή πέραν των δημοσίων εγγράφων που υποβάλλονται ως απλά αντίγραφα και των ψηφιακά υπογεγραμμένων, δεν υποβάλλονται στον έντυπο φάκελο και τα ιδιωτικά έγγραφα, για τα οποία έχει υποβληθεί υπεύθυνη δήλωση περί ακρίβειας. Και τούτο, ανεξαρτήτως ότι ένα μέρος των εγγράφων που κατονομάζει ο προσφεύγων και προφανώς έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά, έχουν υποβληθεί εκ περισσού, ως το πιστοποιητικό ΕΜΠΑ, καθώς υπάγονται στα έγγραφα που κατ' άρθρο 3.2. υποβάλλει ο προσωρινός ανάδοχος. Επομένως, ο συγκεκριμένος λόγος κρίνεται ως αβάσιμος.

28. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

29. Επειδή, κατ'ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή και οι παρεμβάσεις να απορριφθούν πλην της παρέμβασης της εταιρείας «...» που πρέπει να γίνει δεκτή.

30. Επειδή, ύστερα από την προηγούμενη σκέψη, το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα πρέπει να επιστραφεί (άρθρο 363 Ν.4412/2016).

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται εν μέρει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση της εταιρείας «...». Απορρίπτει τις λοιπές παρεμβάσεις.

Ακυρώνει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που κρίνει ως προς τα επίμαχα τμήματα / είδη αποδεκτές τις προσφορές των οικονομικών φορέων 1) ..., 2) «...», 3) ...και 4) ..., κατά το σκεπτικό.

Ορίζει την επιστροφή του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε την 12^η Οκτωβρίου 2021 και εκδόθηκε την 1η Νοεμβρίου 2021 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Χρήστος Σώκος

Σάββας Μακρίδης